

NOSALTRES SOLS!

Any XCIV • Núm. 190 • Època III, núm. 2

Dissabte, 1 de març de 2025

Editorial

Declaració de guerra a l'oprobri lingüístic

Presentem el número 190 de la Publicació de Nosaltres Sols, corresponent al mes de març de 2025. Fidels a l'esperit que va donar origen a aquesta publicació fa gairebé un segle, abordem els continguts amb un enfocament compromès i una defensa ferma de la nació, en un context en què, una vegada més, es veu sotmesa a amenaces internes i externes.

Aquest mes hem estat testimonis de la publicació, per part del govern, d'un informe que no fa sinó ratificar la tràgica realitat d'un etnocidi perpetrat amb obstinació implacable per Madrid, amb la connivència pusil·lànime de les institucions catalanes. La nostra llengua, pilar immutable de la nació, agonitza sota el pes d'una opressió constant, víctima d'un dispreu despietat que pretén esborrar la seva presència i assimilar així nostra pàtria.

Davant d'aquest escenari funest, Nosaltres Sols alça la veu amb fermesa, reclamant un compromís polític inajornable i mesures estructurals de gran envergadura, tot i ser plenament conscients que, en l'ordre present de les coses, tal empresa resta, en el millor dels casos, condemnada a la improbabilitat. No obstant això, no ens resignem a la desfeta. Reiterem, amb la resolució pròpia dels qui estimen la pàtria, la necessitat d'un gir estratègic que restitueixi la dignitat del nostre idioma, restablint-ne la transmissió entre generacions, exaltant-ne el prestigi social i afermant-ne l'hegemonia en tots els dominis de la vida nacional.

Aquesta empresa, titànica i inajornable, és el deure suprem de tot català fidel a la seva terra, i és només en la seva consecució que podrem evitar la fatal condemna a l'oblit i la submissió.

Malgrat l'afront i l'esquinçament que pateix la nostra pàtria, no podem sinó retre homenatge als patriotes de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya i a totes les associacions i estudiants que, amb noble abnegació, han fet possible l'èxit del Correllengua Universitari. En escoltar la portaveu de la FNEC, la Sònia Closa, llegir el Manifest del Correllengua a la històrica plaça Universitat, no podem sinó sentir enfortida la certesa que aquesta organització, germana en el combat, es mantindrà ferma en la seva comesa.

Tanmateix, la nostra organització també celebra amb orgull els fruits collits de la darrera campanya per tal d'assenyalar aquells establiments que menystenen la llengua pròpia de Catalunya, vulnerant així no tan sols la llei, sinó també el dret sagrat i inalienable del nostre poble a viure plenament en català en la seva pròpia terra.

A Sabadell, tant els mitjans com les xarxes socials es feren ressò d'un episodi que il·lustra la importància d'aquesta lluita: un establiment de cuina japonesa, en advertir l'assenyalament justament dipositat al seu local, feu públic un missatge en què exposava les dificultats per oferir els seus serveis en la llengua nacional. Certament, aquestes dificultats són reals i evidents, però no poden ser

pretext per a la inacció: és deure irrenunciable de les institucions catalanes resoldre-les i garantir, sense subterfugis ni dilacions, l'imperi del català en tots els àmbits de la vida pública.

Malgrat tot, podem avui congratular-nos que, en aquest establiment, s'hagin pres mesures per oferir la carta i el servei en la llengua pròpia del país. Aquesta acció, justa i meritòria, mereix la nostra sincera felicitació i el nostre profund agraïment als propietaris de l'establiment, car hi veiem un bri d'esperança en la restauració del dret i la dignitat del nostre idioma.

Finalment, és per a nosaltres un motiu de goig anunciar al lector que, en aquest present número de la nostra publicació, inaugurarem la secció de Patrimoni, Art i Cultura. Amb aquesta iniciativa, aspirem a enaltir la formació dels nostres militants i aprofundir en el coneixement d'allò que, en aquests àmbits, la nostra pàtria atesora amb magnificència.

Que els articles que avui oferim siguin llavor fecunda en l'esperit dels nostres lectors, que hi trobin matèria per a l'enriquiment intel·lectual i esperó per a debats fecunds entre la militància, debats que confiem reprendre i fer créixer en els números venidors. Car la lluita per la nació no és només batalla i resistència, sinó també saviesa i conreu de l'esperit, perquè només així podrem alçar Catalunya en la plenitud de la seva grandesa.

XVN

OPINIÓ I ASSAIG

Proveir les tropes

La tasca més urgent i prioritària d'un estat de recent creació és establir unes forces armades capaces de proveir seguretat i estabilitat i d'exercir la dissuasió.¹ Proveir-les d'equipament i material és clau per a la supervivència.

Aquestes forces armades, o forces de defensa, seran les encarregades de protegir la població i el territori on arrela el nou Estat, i per tant seran el garant de la seva supervivència. Per aquest motiu, aprovisionar les tropes amb l'equipament i material necessari és una tasca importantíssima, que requereix planificació estratègica i una bona execució, i això pot resultar difícil en el moment de creació d'un nou estat amb recursos limitats. Abans de prendre decisions sobre equipament i material, cal avaluar les necessitats del país pel que fa a dimensionament de les forces de defensa, és a dir, quants soldats necessiten les tres branques de l'exèrcit, i quin tipus de tropes són prioritàries per a la completa defensa del país.

Un cop fet el dimensionament de les forces de defensa,² l'Estat de nova creació haurà de dur a terme un inventari detallat de tot el material disponible en territori nacional, com ara equipament heretat de l'Estat predecessor o en estoc degut a aprovisionaments previs a la independència o confiscacions. Això permetrà saber a qui pren les decisions les necessitats d'equipament i material.

L'adquisició del material necessari per les forces de defensa d'un Estat acostuma a fer-se per dues vies principals, com qualsevol altre aprovisionament; la producció pròpia i la importació. La producció nacional és desitjable perquè proporciona independència respecte a dependre de proveïdors externs, i el capital invertit acostuma a estimular el creixement econòmic del país i l'ocupació,³ així

com la recerca i la innovació tecnològica. El fet de produir en sòl nacional també escurça les cadenes logístiques. La creació de les fàbriques militars pot ser d'empreses públiques o privades, i proporcionen material de tota mena, com uniformes, calçat i equips de protecció personal, però també munició i explosius, armament i sistemes d'armament, així com vehicles i equips de comunicació. La producció nacional presenta també certs desavantatges a tenir en compte, com ara que requereix inversions considerables de diners i temps, que li poden mancar a un Estat de nova creació.

És per això que la primera via es complementa amb la segona, i més en els moments inicials; les importacions d'equipament i material. Aquesta via es basa en la compra directa o d'establir acords amb països aliats, així com de participar en programes internacionals d'assistència militar. Gràcies a aquests programes, molts països han adquirit equips i armes usats a preus reduïts.

Per posar un exemple, Lituània, després de declarar la seva independència, va començar adquirint equipament de països de l'OTAN per desenvolupar la seva capacitat de defensa nacional. També va aprofitar programes d'ajuts militars i de suport logístic. Seguint aquest exemple,⁴ un Estat de nova creació podria garantir la protecció militar mentre planifica la seva producció nacional i desenvolupa la seva autonomia a llarg termini. Per altra banda, hi ha un gran mercat mundial d'equipament de segona mà o excedents militars disponible, inclús per a civils, que han servit per equipar exèrcits i milícies d'arreu del món, sobretot en els inicis de les seves funcions.

Hem de tenir en compte que a part d'anar uniformats i amb equips de

protecció, evidentment els soldats tenen la necessitat de beure aigua, menjar i dormir. El nou Estat ha de ser capaç d'aprovisionar amb aliments i materials d'higiene i confort als seu personal militar. Aquests van des de la pasta de dents a les màrtegues, paper higiènic i llanternes, fins arribar a les famoses pales de trinxera que serveixen per construir refugis on descansar o fortificacions. En relació amb això, també cal tenir en compte la provisió de materials de construcció com filferats i sacs terrers, i maquinària ordinària i militar per a la construcció de fortificacions i elements defensius, com retroexcavadores.

Per al nou país, serà tan important aconseguir el material i equipament per a les tropes com gestionar-lo de manera adequada. És per això que una bona logística serà clau per assegurar que els aprovisionaments arribin allà on es necessiten, en el moment precís. L'estandardització és una estratègia utilitzada globalment, per simplificar la producció, el manteniment i la provisió de les tropes. Usar un únic model de fusell o de vehicle facilita el subministrament de munició o de peces de recanvi. Així mateix, actualitzar i reparar l'equipament usat o antic pot ser una manera rendible de mantenir operatives les tropes mentre es treballa per adquirir tecnologia més avançada o de millor qualitat.⁵

Finalment, per dur a terme la provisió de les tropes es requereix una xarxa de transport fiable, que pot incloure cotxes, camions, avions, helicòpters o vaixells civils. Aquests poden ser comprats o procedents de donacions, préstecs i confiscacions. També és necessari proveir-se de tallers, magatzems generals i de magatzems segurs per equipament sensible. Caldrà mantenir en bon estat i funcionament el material com ara vehicles, sistemes

d'armes i tecnologia, que han d'estar operatius en tot moment, i això requereix professionals i operaris formats.

Com podeu veure, aprovisionar de manera efectiva les tropes és un repte monumental per a un estat de nova creació, i requereix planificació i una bona logística, així com inversió, aliances i col·laboració internacional.⁶ Però no s'allunya gaire d'aprovisionar qualsevol altre institució que ja funciona a casa nostra, i, per tant, als catalans no ens ha de fer por voler proveir les nostres tropes.

SA

Referències

1. Molas, P. Exercir la dissuasió. Esperit 53, 2022. esperit.cat/exercir-la-dissuasió
2. Lee, D. La defensa d'una Catalunya independent. Societat d'Estudis Militars, 2023. estudismilitars.cat/publicacions
3. Molas, P. L'altra (re)industrialització. Esperit 65, 2022. esperit.cat/l-altra-re-industrialització
4. Molas, P. El pas institucional. Esperit 73, 2022. esperit.cat/el-pas-institucional
5. Farré, E. Els drons i l'equilibri de la competició. Esperit 85, 2023. esperit.cat/els-drons-i-l-equilibri-de-la-competició
6. Simó, J. Fer que Europa ens necessiti. Esperit 93, 2023. esperit.cat/fer-que-europa-ens-necessiti

L'entrada del jovent a les idees reaccionàries

El resultat de la ignorància frívola i la insatisfacció democràtica.

Com a fervorós oient de ràdio, he estat seguint amb atenció totes les tertúlies d'aquesta setmana sobre una enquesta britànica (del Channel 4) en què més de la meitat dels joves britànics de 13 a 27 anys es manifestaven a favor d'una dictadura militar. Per tal de resoldre'n l'entrellat, vinga a entrevistar sociòlegs, historiadors, pedagogs, etcètera.

Tots els tertulians, començant pel davantal de can Basté, es posaven les mans al cap perplexos, amb tota la raó, **amb aires d'apocalipsi que feien feredat pel futur amenaçat, enuig pel passat desaprofitat i impotència pel present inoperant.** ¿Els joves defensen i combreguen amb idees autoritàries? ¿És que no s'ha après res de la història després de tants anys?

No sé si és per la meua edat, la justa per poder conduir, però no m'han sorprès gens les opinions dels joves britànics. A l'hora d'intentar explicar com la revisió històrica és clau per aturar aquest fenomen, posaré un exemple personal: a la meua classe de quart d'ESO d'una escola concertada hi havia una petita esvàstica dibuixada anònimament al suro del fons de l'aula. A aquella edat, setze anys, sincerament, era vist com una mostra de rebel·lia adolescent cap a l'autoritat i la institució que representa una aula d'escola; «quins collons que té, el que ha fet això, se l'ha jugat». No es dibuixava l'esvàstica per defensar la raça ària, sinó com un divertiment frívol amb allò que representa davant del mestre. Igual que podria ser una esvàstica, un dibuix d'un penis hauria fet el mateix efecte.

Un dia abans de començar la lliçó de la classe d'història, la professora ens va esbronar sobre aquest fet a causa que la nova mestra en pràctiques d'origen jueu se sentia dolguda i ofesa per aquest símbol, així doncs, l'esvàstica es va tapar. Va ser en aquell moment quan

vaig adonar-me de com influeix la memòria històrica a l'hora de discernir la validesa d'un símbol, d'una idea o d'un discurs. **Per a nosaltres aquella esvàstica era una gamberrada per tocar els nassos, una distracció per esbargir-nos de l'explicació de torn, però per ella tenia un significat que marcava la seva existència i li atorgava una raó per ser prohibida.**

He relatat aquesta experiència especialment amb motiu de la salutació nazi que va realitzar Elon Musk durant el dia de la presa de possessió de Donald Trump com a president dels Estats Units, per tal d'intentar explicar com es pot produir un blanquejament mediàtic i social tan bèstia davant un gest tan unívoc. «El gest polèmic de Musk»; «és que Musk és així»; «és una mostra d'agraïment». El problema d'aquestes justificacions no és que siguin malintencionades, sinó el fet que dècades endarrere, amb una memòria més recent, simplement ningú les hauria admès.

Així doncs, tornem a la realitat. ¿Per què els joves pensen de forma generalitzada que una dictadura és millor que una democràcia? Doncs perquè defensar aquesta posició va contra *l'statu quo*, contra l'autoritat vigent i, com que actualment no hi ha maneres eficaces de fer memòria històrica, **la ignorància frívola i la insatisfacció democràtica són el cúmul perfecte per adoptar aquestes idees com a vàlides.**

Per un costat, la multicausalitat de la falta de memòria històrica donaria per una tesi doctoral sencera. Tanmateix, en podríem esmentar unes quantes: el constant canvi dels programes educatius que, per incompetència o per falta de recursos, no s'ajusten a les necessitats de l'alumnat, el creixent menysteniment de les humanitats,

sovint vistes com a simples aficions sense futur laboral, la manca de fonts d'informació acreditades i substituïdes per missatges simples i esbiaixats i, la més important a parer meu, **el dèficit d'atenció prolongada, raonament crític i tolerància cívica originats per una exposició no regulada i desacompanyada a les xarxes socials.** Els culpables no en són els joves, sinó les empreses, que s'han aprofitat d'aquesta desampara per lucrar-se i, d'afegit, potenciar la ideologia convenient i, sobretot, els successius governs que han fet els ulls grossos per interessos compartits i, posteriorment, per incapacitat –la qual, pels motius esmentats, les noves generacions dubto que esmenin.

Per l'altre costat, el descrèdit de les formacions polítiques democràtiques s'ha fet palès contínuament a l'hora de donar solucions a les problemàtiques socials. Altre cop, podríem parlar de la manera, o més aviat de la no manera, d'afrontar les crisis d'habitatge, ecològiques o migratòries que han donat pas a validar altres propostes contradictòries amb un estat de dret, però que per excessiu populisme banal han guanyat suport. Jo em voldria centrar en el que ens toca com a catalans. **La manca de resposta al conflicte nacional i la presa de pèl partidista a l'hora d'encarar-lo han obert la porta a aquests discursos i temo que costarà anys i panys tornar-la a tancar.**

Per acabar d'adobar aquesta idea volia recordar unes paraules del jurista i encausat pel Procés Josep Costa a la Tertúlia Proscrita¹ de VilaWeb, om assenyalava que «L'establishment² internacional, nacional, espanyol... està entrant en una situació de creixent descrèdit» i afegia: «l'independentisme, que era una proposta renovadora, trencadora i rupturista amb l'establishment, no pot acabar apressat i domesticat per l'establishment.

Perquè això el que fa és deixar-li una porta d'entrada brutal a les forces

reaccionàries que venen de tot el món i que a Catalunya fins ara l'independentisme havia frenat, les havia mantingut al marge de les coordenades polítiques d'aquí». Finalment, acaba afegint que «si no som conscients de les responsabilitats que tenen els partits que s'han entregat a governar Espanya i han abandonat l'1 d'octubre, de la responsabilitat que tenen en què això estigui passant, és molt greu».

En definitiva, cal recuperar la credibilitat de la democràcia i, precisament, quin exemple millor d'expressió democràtica que el d'un referèndum amb més de 2 milions de vots que es va desobeir, ridiculitzar i oblidar per part dels nostres dirigents polítics. **Si de veres es vol que la democràcia perduri, aquesta ha de respondre a les necessitats vitals de la població.** Hem de treballar per revertir aquesta situació amb l'objectiu d'esmenar el sistema que ha permès una degradació de la transmissió de la memòria històrica i **impulsar iniciatives que no criminalitzin les víctimes sinó els malfactors.**

No tinc cap dubte que si a l'aula d'història haguéssim vist el documental *The Last Days* de Steven Spielberg sobre l'aberració de l'Holocaust, a cap alumne li hauria passat pel cap dibuixar una esvàstica a la paret i ni molt menys riure-se'n; no per bondat espontània, sinó per consciència de causa.

Martí Om, 1 de febrer de 2025

Referències i notes

1. La tertúlia proscrita, 30/01/2025
2. Les persones importants i poderoses que controlen un país, una organització o una àrea d'activitat, especialment les que donen suport a la situació existent. (Cambridge Dictionary)

RACÓ POÈTIC

Himne a la nostra parla

Catalunya i València,
Mallorca i Rosselló,
les branques són d'un arbre
que al món no té parió.

Són d'una pàtria sola
des de la creació.
La nostra parla és una
i és un nostre braó.

Tenim un mar que és nostre
que el mar ningú ens el pren,
La terra, quina toia,
avui i eternament!

El sol ens besa l'ànima
i ens fa la sang bullent.
Primer surt per nosaltres,
després se'n va a ponent.

Nobles i grans com fórem
els món ens hi veurà.
Volem records d'enrera,
més endavant marxar.

On són les races lliures
la nostra hi anirà
i al poble que badalli,
el nostre esclafarà.

Germans de Catalunya,
germans del Rosselló,
de València i Mallorca,
som terra de saó.

Un temps amb sang regada,
demà, no ho sabem, no!
Cridem en nostra parla:
Visca nostra nació.

Àngel Guimerà

Per la pàtria, el rei i la llei

Quan els catalans vàrem sortir al carrer any rere any per reclamar tenir un estat ho fèiem amb la paraula independència a la gola, probablement sense saber què volia dir. Quina independència demanàvem i demanem? Només política? Econòmica? Moral? Si la clau era no dependre, queda clar que tant els nostres polítics traïdors com els centenars de milers de catalans engegats s'havien marcat en pròpia porta abans de començar.

La meua tesi és que tot català que s'anomeni conservador ha de ser nacionalista i tot català que sigui nacionalista ha de ser conservador per aconseguir la sobirania a què aspirem i per la qual els nostres avantpassats van vessar tanta sang. I aquesta és la clau de tot plegat, els catalans hem de tenir clar si el que volem és partir la gestoria pseudosobirana que és Espanya perquè els polítics nostrats tinguin més beneficis a l'hora de vendre'ns a interessos estrangers o si realment volem restaurar les llibertats dels catalans. I parlo de llibertats en plural perquè en singular no és més que l'ús abstracte que els il·lustrats li donaven per animar les masses al que avui en diríem «cremar els carrers».

La disjuntiva és clara, la restauració de l'estat català pot desembocar en l'enèsima democràcia liberal, controlada pels poders fàctics que aspiren a la subjugació de les ètnies en benefici de les seves butxaques o en el retorn del nostre vell estat, gens igualitari, però que va defensar els nostres interessos amb dents i ungles durant set segles i en el seu ocàs va plantar cara a l'exèrcit més poderós del món i gairebé que va guanyar. Qualsevol membre del càrtel processista o de la falsa esguerra venuda a interessos estrangers titllaria

als valents de la Junta de Braços de 1713 de feixistes o intolerants. I amb el segon qualificatiu no errarien, aquells homes no tolerarien mai la minorització dels catalans a la nostra pròpia terra, l'adopció de referents culturals i religiosos estrangers ni el càstig a base d'impostos que la modernitat ens ofereix.

No és difícil esbrinar per què els catalans ens hem deixat portar tan avall, aquells que dirigien el nostre estat, els que tenien segles de cultura política i militar a l'esquena van ser empresonats, executats o, majoritàriament, exiliats, escapçant per sempre la nostra elit. La mateixa aristocràcia catalana que tants maldecaps havia dut a Alfons el Magnànim i que havia sotmès a Joan II a les Capitulacions de Vilafranca es va esfumar del país per sempre. Un segle més tard es feia evident aquesta mancança, la classe burgesa de les grans ciutats, contaminada per idees liberals i progressistes, va finançar la repressió de les últimes alenades de la vella Catalunya durant les guerres carlines. Les classes mitjanes i el clergat rural català van recórrer a la violència a la primera oportunitat que van tenir de recuperar el que tots sabien que ens pertocava i ens havia estat arrabassat. La seva derrota significa la construcció d'una nova falsa catalanitat política, de planta liberal i sempre abocada a ser els més moderns i els més progressistes. Aquest monstre va créixer des de Barcelona per acabar menjant-se tot el país.

Els traumes de la dictadura franquista van fer dels catalans un poble manipulable i massa preocupat per l'aparença, avergonyit de la seva identitat i odiador de tot allò que ens és propi. A la nova elit autonomista no li

va caldre gaire enginyeria social per encegar els catalans i aplanar el camí per l'arribada de les ideologies i pràctiques que avui estan matant Catalunya. Els catalans, privats d'un lideratge experimentat i orgullós per la guerra de Successió i de la nostra brúixola moral per les guerres carlines sembla que estem condemnats a una cada cop més ràpida desaparició. Cal proclamar als quatre vents que no és així i fer saber a tot aquell jove català que conservi un bri d'orgull que rebutgem les derrotes del passat i estem determinats a fer la Catalunya catalana, lliure i eterna que els nostres avantpassats volien conservar. Igual que quan el Conseller en Cap va ser abatut als murs de Barcelona un altre patriota va prendre el penó de Santa Eulàlia, ara més que mai ens cal ser conscients que som l'únic relleu i cridar ben fort i sense complexos un "Per la pàtria, el rei i la llei!" però ep!, el nostre.

Anònim

Del segle XII al XXI, vida i mort de Poblet

El títol que he triat per aquest article pretén provocar una reflexió que, tot i aparentment paradoxal, ens permet qüestionar la percepció convencional de l'eternitat en el patrimoni arquitectònic. Aquesta formulació, que pot semblar una provocació divertida que, els que em coneixeu, sabeu que m'agraden, suggereix que, tot i la vitalitat funcional i l'activitat actual del monestir, hi ha aspectes de la seva història que ens recorden que els edificis, per molt venerats, no són entitats immutables i eternes.

Recentment, la premsa va informar que les darreres monges del monestir de Pedralbes van haver d'abandonar-lo en virtut de la insostenibilitat per mantenir la comunitat monàstica, fet que implica una transició d'ús cap a un atractiu museístic. Aquest exemple posa en relleu la tensió que sovint existeix entre la funció original d'un edifici i la seva reinterpretació com a símbol patrimonial. No obstant això, aquest cas difereix de la realitat de Poblet. Després de les destrosses que Espanya va fer als seus i els nostres monestirs al segle XIX, el monestir de Poblet va experimentar, al segle XX, una recuperació tant espiritual com material que va permetre al Cister reprendre l'ús pel qual havia estat concebut.

La idea de considerar Poblet "mort" no es refereix a una destrucció física, sinó a la percepció equivocada de la restauració del patrimoni com a garantia d'immutabilitat. La restauració d'edificis tan emblemàtics sempre genera un debat complex i, sovint, sense respostes clares. Al llarg de la història, diferents figures, com Viollet-le-Duc (restaurador de la ciutat medieval de Carcassona), han aportat perspectives diverses sobre com es pot (o s'hauria de) restaurar un monument. Què hauria passat si Viollet-le-Duc

hagués tingut l'oportunitat de «restaurar» Poblet? Probablement, el resultat hauria estat molt diferent, potser un «Hogwarts» català que, tot i la seva espectacularitat, hauria perdut part de la seva essència i autenticitat, transformant-se en un parc temàtic orientat al turisme, en lloc de romandre com un espai viu i autèntic, una arquitectura lògica i testimoni del seu temps.

És cert que els edificis es transformen i s'adapten a nous usos al llarg del temps. Fins i tot els arquetipus arquitectònics es reinterpreten per respondre a necessitats contemporànies, tal com es va fer amb les basíliques de l'antiga Roma, que van evolucionar d'espais comercials i jurídics a temples de culte religiós. En aquest article, pretenc aprofundir en la història i l'evolució de Poblet, analitzant com aquesta «vida i mort» reflecteix no només una transformació física, sinó també una construcció cultural que desafia la noció d'immutabilitat en l'arquitectura.

Poblet, per tant, no és una excepció en aquest llarg procés d'evolució arquitectònica. La seva història té les arrels en l'era de Ramon Berenguer IV, tot i que la majoria de les construccions es van dur a terme sota el regnat del seu fill, i fins i tot, en alguns textos, s'arriba a considerar –erròniament– a Alfons el Cast com a fundador del monestir. Domènech i Montaner va redactar una obra magistral en la qual explica no sols el procés constructiu, sinó també el que es va erigir i el que avui dia perdura. El seu capítol sobre el Claustre, edificat al segle XIII, és especialment rellevant, ja que aquest espai, que serveix de punt de connexió i transició entre les diferents àrees del monestir, es presenta ja com a singular per si mateix. A més, la dilatació de les obres al llarg del segle XIII va provocar una

evolució des del romànic cap al gòtic, fet que contribueix a la complexitat global del conjunt.

Domènech i Montaner relata amb detall l'existència de diverses fonts d'aigua i descriu com, originalment, el temple del Claustre comptava amb una font que, amb el pas del temps, va desaparèixer. Com recita el seu relat: «*En els últims temps es veu que totes aquestes coses belles havien estat destruïdes... després l'aigua s'ha retirat i ara queda fora del recinte...; ni un petit fil vivent brolla en cap part: A Poblet tot ha mort*». Aquest comentari ressalta la pèrdua d'un element vital que, en el seu moment, va ser fonamental per a la configuració original de l'espai.

El Claustre de Poblet ha patit, al llarg dels segles, diverses transformacions. Fins i tot poc després de la seva construcció, es va alterar notablement la seva estructura amb l'eliminació d'un pis cobert, originalment situat a sobre de les actuals galeries del Claustre, del qual encara es poden observar vestigis. Aquesta situació exemplifica com, en la formació d'un conjunt arquitectònic que s'estén al llarg del temps, el fer i desfer –la constant revisió i reconfiguració d'idees i projectes– ha estat un procés inherent al desenvolupament històric del Monestir. De fet, aquesta dinàmica es pot veure en altres grans obres, com Sant Pere del Vaticà, on els projectes de Bramante, Rafael, Da Sangallo i Miquel Àngel es van succeir, modificant o descartant elements, de manera que fins i tot el projecte final de Miquel Àngel no coincideix amb la construcció que finalment es va erigir.

Arribats a finals del segle XVII, comença la decadència de Poblet. Domènech i Montaner expressa amb una gran tristesa que «*Poblet ha mort per a l'art amb les modestes temptatives dels abats Caixal, Guimerà i Oliver per dur-*

lo a viure a les regions esplèndides del renaixement. Tot el que es va fer després i que ara queda, no val la pena com a art: obres mortes de pobres, mesquins artesans o d'humils artistes locals imitadors de les escoles fastuoses, afinades o grandioses de grans senyors i corts reials. Escoles que no dominen ni entenen l'esperit i la tècnica artístics que els anima ni tenen mitjans per aplicar-les».

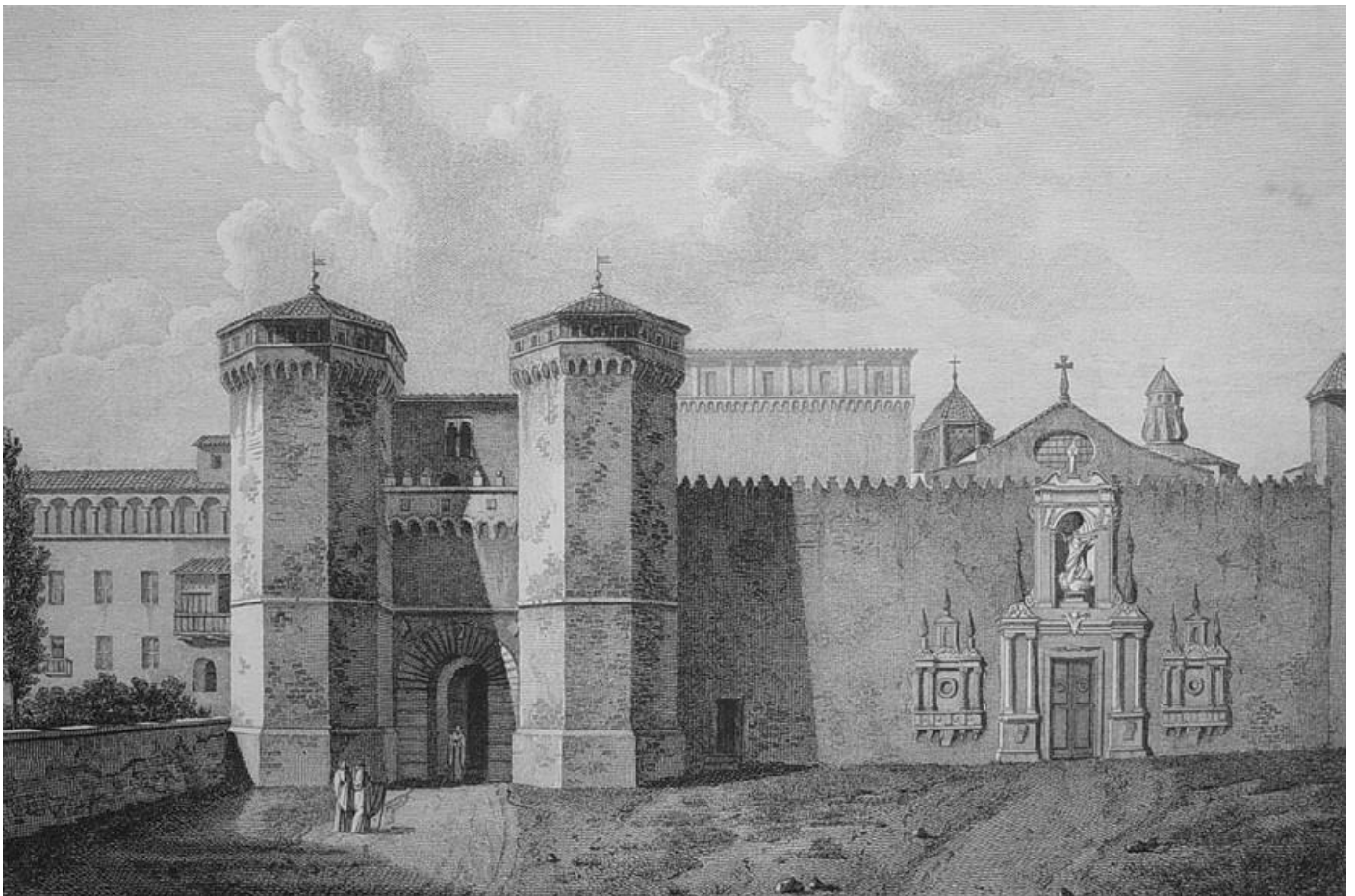
A més, Poblet va arrossegar-se durant dos segles més en un context de decadència social, segons el mateix Domènech i Montaner. Després de la victòria del Borbó contra l'Arxiduc, Felip V va tractar amb desconfiança els monjos de Poblet, atorgant-los una influència cada cop més limitada per la seva clara i decidida adhesió a la causa de la Corona Catalanoaragonesa. En aquests segles, els monjos van perdre tota la seva influència social i moral, i

Poblet es va convertir en un asil per als membres menys destacats de les cases més riques, sobrevivint únicament gràcies al patrimoni acumulat en èpoques anteriors. Finalment, amb l'abandonament per part de la comunitat monàstica, el monestir va patir un saqueig intens: les campanes van ser llançades cap avall per destrossar-les i extreure'n el metall, mentre que el mobiliari i qualsevol objecte de valor va ser saquejat i portat en carros per particulars. De Poblet, en ruïnes, no va quedar més que el cadàver d'allò que va ser.

La decadència i, en molts casos, la mateixa destrucció del patrimoni són elements imprescindibles en la seva trajectòria vital. Restaurar un edifici per retornar-lo al seu aspecte en el seu millor moment és, en certa manera, un intent humà d'aferrar-se a la idea

d'immutabilitat, una aspiració que, tot i semblar noble, sovint es converteix en un maquillatge artificial. La restauració que ha experimentat Poblet ha permès recuperar la seva innegable bellesa, però no pot esborrar les empremtes irrevocables del temps. Així com, per molt que intentem oblidar les cicatrius de la Revolució Francesa, la imatge de Lluís XVI amb el cap tallat ens recorda que la història no és reversible, Poblet continua sent testimoni d'una evolució constant, que inclou la seva decadència. En reconèixer aquesta veritat, podem aprendre a valorar el patrimoni no com a una entitat eterna i inalterable, sinó com un organisme viu, en constant transformació, que ens parla tant pel que ha estat com pel que és.

XVN

Entrada del monestir de Poblet. Gravat d'Alexandre Laborde, 1910.

ESPAI DELS SOCIS

A la Castella comunera

Camino per la muntanya amb la vista clavada al sauló i el cap volant ben lluny. Sovint emprem el terme Castella per referir-nos a l'entitat que oprimeix el nostre poble, a voltes com a sinònim literal de l'Estat Espanyol, a voltes com la manifestació abstracta de l'esperit imperial d'aquella gent que conquerí la nostra terra.

Tal és aquesta identificació, que no és pas estrany veure al colon, especialment aquell que branda l'artificial «identitat» (amb cometes molt intencionades) espanyola, com a «castellà». Si bé aquesta afirmació acostuma a encertar, quelcom em grinyola. Pels carrerons de l'ànima, i en contades ocasions reivindicatives pels carrerons de la ciutat, retruny el clam nacionalista: «Fora el castellà!». Però en proferir-ho, no resto més tranquil. Dec confessar que se'm retorça la llengua d'aquella manera que només qui s'enganya a si mateix coneix.

Per què? Sembla que el Jo romàntic que veu la nostra causa com una Lluita Sagrada entre pobles, de vegades posa els ulls enllà, al bell mig de la meseta ponentina; i no troba la Castella bel·licosa i afamada de sang amb què tan honorable seria batre's. Troba deserts amb pobles d'esperit eixut, moribunds; que confien la seva identitat al vent, un últim fil de veu exhalat debades: gairebé no queda ningú que sols es vulgui considerar CASTELLÀ. Aquella gent no pogué competir contra la neoidentitat espanyola. Crec que patiren, tant com nosaltres, la inversió de l'ordre natural imposada per Espanya: Identitat de l'Estat, als dominis, fins al ciutadà.

Si bé és cert que el Regne de Castella acabà estirant els seus tentacles sobre la nostra terra, sento que d'aquell *hidalgo* que jugava nerviosament amb el *pomo de la tizona*, com deia Cardona; avui només roman una armadura encantada per l'esperit colonial, l'esperit espanyol. A dins, pols i ossos: el que resta del poble veritablement castellà.

Esguardant tot això, se'm fan feixucs els crits contra el castellà; perquè en algun indret de la inhòspita meseta viu el record dels castellans que miraven per sa terra, tant com nosaltres mirem per la nostra. Dels castellans que avorriren la invasió del poder flamenc en llurs institucions. Dels que exigiren respecte per la voluntat del seu poble, i dels que executaren els nobles que la traïren. Dels pocs que a dia d'avui dignament rebutgen l'Imperi i el segrest d'altres nacions; i reclamen humilment les fronteres que els corresponen. Per això, m'estimo més apel·lar l'enemic amb totes les lletres: ESPANYOL. Ni més, ni menys.

Ja es pon el Sol, i el cel lluu carmesí. El carmesí de les Comunitats, sota el que lluitaren Padilla, Bravo i Maldonado; fins a la seva execució pels imperials. Somric, igual d'efímer aquest paisatge com aquella revolta. Potser, algun dia, aquell Ponent llunyà quedarà banyat per l'ensenyà amb què el Sol s'acomiada.

JDV

“Mientes tú, y aún quien te lo manda decir; traidores no, mas celosos del bien público sí, y defensores de la libertad del Reino”.

Juan Bravo, al pregoner que proclamà la raó de l'ajusticiament

AGENDA

Dissabte 1 de març, 17:30

Feminisme i nacionalisme
conferència de Júlia Ojeda

Ateneu la Palestra, Girona. Organitzen:
La Palestra i Nosaltres Sols! Girona

Dimecres 5 de març, 19:00

Cost humà de la Guerra Civil a Catalunya

conferència a càrrec de Jordi Oliva
Seu de l'ANC, Terrassa. Organitzen:
ANC Terrassa i Nosaltres Sols! Vallès

Dissabte 8 de març

Sortida de ràpel a Montserrat

Montserrat. Organitza: Unitat Especial
de Catalunya

Dissabte 8 de març, 17:30

La SEM: Vine a conèixe'ns

Espai Senglar, Barcelona. Organitza:
Societat d'Estudis Militars

Divendres 21 de març, 18:30

Demografia i criança

conferència de Dolors Clotet

Seu de l'ANC, Igualada.

Organitza: Comissió de Formació
Intel·lectual de NS!

Dissabte 29 de març

Calçotada

Lleida. Organitza: Nosaltres Sols!
Ponent

Diumenge 30 de març

Visita al monestir de Poblet

amb XVN, militant de NS! i
estudiant d'arquitectura

Organitza: Nosaltres Sols!

Subscriu-te al butlletí de Nosaltres Sols!
enviant un correu electrònic a:
butlleti.nosaltressols@gmail.com